

आरटीई अंतर्गत २५ % राखीव जागांवर प्रवेश
देण्यात आलेल्या विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक
शुल्काच्या प्रतिपूर्ती चा दर ठरविणे बाबत.

महाराष्ट्र शासन

शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: आरटीई-२०२३/प्र.क्र.१६/एस.डी-१

चौथा मजला, विस्तार इमारत, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मादाम कामा मार्ग हुतात्मा राजगुरु चौक

मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२

दिनांक: ०६ मार्च, २०२३

वाचा :-

१) शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग आदेश क्र. आरटीई-२०१८/प्र.क्र.२४५/एसडी-१

प्रस्तावना:-

बालकांचा मोफत व सक्तीच्या अधिकार अधिनियम, २००९ मधील कलम १२(१) (सी) नुसार खाजगी विनाअनुदानित शाळांमध्ये प्रवेश स्तरावर २५ टक्के जागा वंचित व दुर्बल घटकातील मुला/मुलीसाठी राखीव ठेवण्याची तरतूद आहे. बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाच्या अधिकार अधिनियम, २००९ मधील कलम १२ (२) नुसार आरटीई २५ टक्के प्रवेशीत विद्यार्थ्यांची शुल्क प्रतिपूर्ती शासनाने प्रतिवर्षी निश्चित केलेले दर व शाळांनी त्या-त्या वर्षी ठरविलेली फी यापैकी जे कमी असेल त्यानुसार संबंधित शाळांना करण्यात येते. सन २०१९-२०२० या वर्षामध्ये शैक्षणिक शुल्काचा प्रतिपूर्ती दर रु. १७६७०/- प्रती विद्यार्थी इतका करण्यात आला होता तदनंतर कोविड-१९ चा प्रादुर्भावामुळे संपूर्ण देशात लॉकडाऊन करण्यात आले होते त्याकाळात राज्यातील शाळा बंद करण्यात आल्या होत्या त्यामुळे सन २०२०-२०२१ या वर्षाचा शैक्षणिक शुल्कप्रतिपूर्ती दर प्रती विद्यार्थी रु. ८०००/- इतका कमी करण्यात आला होता. देशात कोविड-१९ चा प्रादुर्भाव व परिणाम सन २०२०-२०२१ व २०२१-२०२२ या वर्षात सुरु राहिला त्यामुळे शैक्षणिक शुल्कप्रतिपूर्ती दर सुधारीत करण्यात आला नाही. शैक्षणिक वर्ष २०२२-२०२३ ह्या वर्षात शाळा नियमित पणे सुरु झालेल्या आहेत त्यामुळे सन २०१९-२०२० या वर्षाचा शैक्षणिक शुल्क प्रतिपूर्ती दर रु. १७६७०/- प्रती विद्यार्थी पुर्ववत करण्याची बाब शासनाच्या विचारधीन होती त्याबाबत चा शासन निर्णय खालील प्रमाणे.

शासन निर्णय-

बालकांचा मोफत व सक्तीचा शिक्षण हक्क कायदा-२००९ कलम १२ (१) (सी) वंचित व दुर्बल घटकातील बालकांना खाजगी विनाअनुदानित स्वयंअर्थसहाय्यीत शाळांमध्ये उच्च प्राथमिक स्तरापर्यंत मोफत शिक्षण देण्यात येते. त्याकरिता संबंधित शाळांना सन २०२२-२०२३ या शैक्षणिक वर्षाकरिता बालकांचा मोफत व सक्तीचा शिक्षण हक्क कायदा-२००९ कलम १२ (२) नुसार शासनाने ठरविलेल्या दरानुसार शैक्षणिक शुल्क प्रतिपूर्ती करण्यात येते.

२. सन २०१९-२०२० या वर्षाकरिता शैक्षणिक शुल्कप्रतिपूर्तीचा दर रु. १७६७०/- प्रती विद्यार्थी इतका निर्धारित करण्यात आला होता. तथापि २०२३-२०२४ यावर्षाकरिता शैक्षणिक शुल्कप्रतिपूर्तीचा तदनंतर कोविड-१९ चा प्रादुर्भावामुळे संपूर्ण देशात लॉकडाऊन करण्यात आले होते त्याकाळात राज्यातील शाळा बंद करण्यात आल्या होत्या त्यामुळे सन २०२०-२०२१ या वर्षाचा शैक्षणिक शुल्कप्रतिपूर्ती दर प्रती विद्यार्थी रु. ८०००/- इतका कमी करण्यात आला होता. देशात कोविड-१९ चा प्रादुर्भाव व परिणाम सन २०२०-२०२१ व २०२१-२०२२ या वर्षात सुरु राहिला त्यामुळे शैक्षणिक शुल्कप्रतिपूर्ती दर सुधारीत करण्यात आला नाही.

शैक्षणिक वर्ष २०२२-२०२३ ह्या वर्षात शाळा नियमित पणे सुरु झालेल्या आहेत त्यामुळे सन २०१९-२०२० या वर्षाचा शैक्षणिक शुल्क प्रतिपूर्ती दर रु. १७६७०/- प्रती विद्यार्थी पुर्ववत करण्यास सदर शासन निर्णयान्वे मान्यता देण्यात येत आहे.

३. शैक्षणिक शुल्काची प्रतिपूर्ती करताना शासन परिपत्रक दिनांक २१.०८.२०१९ नुसार खालील बाबींची पडताळणी करावी:-

१. बालकांचा मोफत व सक्तीचा शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम, २००९ कायदांतर्गत ज्या शाळांनी कमीत कमी २५% जागांवर वंचित व दुर्बल घटकांतील बालकांना प्रवेश दिले आहेत, अशा शाळांनी इयत्ता १ ली ते इयत्ता ८ वी च्या विद्यार्थ्यांसाठी आकारण्यात येणाऱ्या शैक्षणिक शुल्काचा तपशिल सरल या पोर्टलवर अथवा आरटीई पोर्टलवर जाहीर केलेला असावा. ज्या शाळांचे स्वतःचे संकेतस्थळ (Website) आहे, अशा शाळांनी शुल्काचा तपशिल संकेतस्थळावर देखील जाहीर केलेला असावा.

२. शाळेने शिक्षण हक्क अधिनियमांतर्गत आरटीई ची मान्यता प्राप्त असल्याबाबतचे प्रमाणपत्र सोबत जोडावे.

३. ज्या विद्यार्थ्यांना ऑनलाईन लॉटरी पद्धतीने यापूर्वी ज्या शाळेत प्रवेश मिळालेला आहे, असे विद्यार्थी संबंधित शाळेतच शिकत असल्याची खात्री सरल व आरटीई पोर्टल करून करावी.

४. सर्व विद्यार्थ्यांचे आधारकार्ड सरल पोर्टलवर नोंदविलेले असावे. केवळ आधार नोंदणीकृत विद्यार्थ्यांची संख्या ग्राह्य धरावी तसेच प्रत्यक्ष विद्यार्थ्यांच्या संख्येपैकी फक्त २५ % संख्या ही प्रतिपूर्ती साठी ग्राह्य धरण्यात येईल

५. बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा अधिकारी अधिनियम, २००९ मधील कलम-१२ (२) मधील परंतुकात नमूद केल्यानुसार कोणतीही जमीन, इमारत, साधन सामग्री किंवा इतर सुविधा मोफत किंवा सवलतीच्या दरात प्राप्त झाल्याच्या कारणावरून ज्या शाळांना विशिष्ट संख्येतील बालकांना मोफत शिक्षण देण्याची अट घालण्यात आली असेल, अशा शाळा, बालकांच्या विशिष्ट संख्येच्या मर्यादेपर्यंत शैक्षणिक शुल्काच्या प्रतिपूर्तीसाठी हक्कदार असणार नाहीत.

१० सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२३०३०६१२४९१०८०२१ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने

(संतोष गायकवाड)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा. राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मुंबई
- २) मा. मंत्री, शालेय शिक्षण यांचे खाजगी सचिव

- ३) मा.प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ४) आयुक्त (शिक्षण), महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- ५) राज्य प्रकल्प संचालक, महाराष्ट्र प्राथमिक शिक्षण परिषद, चर्नीरोड, मुंबई
- ६) महालेखापाल (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र १/२ मुंबई, नागपूर
- ७) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र १/२, मुंबई / नागपूर
- ८) संचालक, लेखा व कोषागारे, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई - ६३
- ९) सर्व वरिष्ठ लेखा परीक्षक (शिक्षण विभाग)
- १०) अधिदान व लेखा कार्यालय, मुंबई
- ११) उप सचिव (प्रशासन), शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १२) वित्त विभाग, (व्यय-५ / अर्थसंकल्प शाखा), मंत्रालय, मुंबई
- १३) अवर सचिव/कक्ष अधिकारी, लेखा शाखा, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १४) कक्ष अधिकारी, अर्थसंकल्प शाखा, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १५) निवड नस्ती (एस.डी.१)